

At Professor RØRDAM helt forbigaar den Støtte, som det faunistiske Indhold af de i samme Afhandling (S. 28—32) omtalte Blokke af „paleocænt Ekinodermkonglomerat“ giver for min Opfattelse af Lagrækken ved Vestre Gasværk, vil jeg ogsaa her fremhæve.

Jeg føler mig, trods alt, fristet til angaaende det sidste Afsnit af Professor RØRDAMS Anmeldelse af mit Arbejde at benytte netop det „Epitheton ornans“, som han paastaar, at jeg „ynder at tillægge andres Arbejder“, i Overbevisning om, at Lagfølgen ved Gasværket af mig allerede er fremstillet saa tydelig, som det med det foreliggende Materiale lader sig gøre.

Karl A. Grönwall.

Geologisk Litteratur.

Hj. Möller. Bidrag till Bornholms fossila flora. Pteridofyter. (Lunds Universitets Årsskrift. Band 38. Afd. 2. Nr. 5. (Kongl. Fysiograf. Sällsk. Handl. Bd. 12. Nr. 5.) 68 S. 6 Tafl. 4°. Lund 1902).

Hj. Möller. Bidrag till Bornholms fossila Flora. (Rhät och Lias). Gymnospermer. (Kongl. Svenska Vetensk. Akad. Handl. Bd. 36 Nr. 6. 56 S. 7 Tafl. 4°. Stockholm 1903).

Disse to Arbejder indeholder en nøjagtig Bestemmelse og Bearbejdelse, ledsaget af righoldige og vel udførte Afbildninger, af de Samlinger af bornholmske Planteforsteninger, der findes opbevarede i Riksmuseum i Stockholm, og er udførte i den Tid, Forfatteren arbejdede ved dette Museums Afdeling for Planteforsteninger, under Ledelse af denne Afdelings Intendent, Professor A. G. NATHORST, hvad der i betydelig Grad forhøjer deres Værdi.

Ifølge Forfatterens Anskuelse var der Aar 1900 i Bornholms fossile Flora kendt 56 Arter og Former. Den Liste, han opstiller, indeholder 103 Arter og Former; af disse maa dog vistnok 3 udgaa, hvis man sammenligner Listen i det først nævnte Arbejde med Artsbeskrivelsen i det andet. Artsantallet bliver da lige 100, og af disse har Forf. bragt henved Halvdelen eller 44 til vort Kendskab. Af disse er 14 ny for Videnskaben, deraf 9 Arter, 2 Underarter og 3 Former.

Det er hovedsagelig de tidligere kendte Floraer fra Baga og Vellengsby, som gennem disse Arbejder er blevne forøgede og reviderede. Bagafloraen indeholdt efter BARTHOLINS Bearbejdelse 48 Arter, hvoraf MÖLLER eliminerede 5 og 43 stod tilbage. Ifølge MÖLLERS Undersøgelse har den 65 Arter og Former og indtager langt den forreste Plads. Floraen fra Vellengsby indeholdt efter HJORTHS Bearbejdelse 28, hvoraf MÖLLER har ladet 4 udgaa, saa at 24 er tilbage; MÖLLERS Undersøgelser faar Floraens Artsantal til at stige til 35. Fra forskellige Steder i Nærheden af Rønne angiver MÖLLER Arter og Former, der ikke tidligere var kendte fra disse Steder.

Med Hensyn til disse Floraers Alder har MÖLLER i det store Hele bekræftet de Slutninger, til hvilke de tidligere Undersøgere, BARTHOLIN og HJORTH var komne.

Angaaende Bagafloraen udtaler han: „Den indeholder dels Arter, der er identiske med Floraerne fra Rhæt og Rhæt-Lias, dels ogsaa Arter fra Ooliten. Bagaadannelserne synes at være et Mellemed mellem Frankens og Scarborough's Flora, der næppe har nogen Art fælles. I denne Henseende kommer de meget nær opad de polske Dannelser, der ligeledes indeholder Arter baade fra Rhæt og Oolit. Uden Modsigelse staar dog Floraen betydelig nærmere Frankens Flora end den fra Scarborough.“

Om Vellengsbyleret siger han, at dets „Flora er rent rhætisk, og selv om enkelte Arter ogsaa gaar op i den nedre Lias, viser dette kun, at Floraen tilhører den yngste Del af Rhæt. Nogen Art, der udelukkende hører til højere Niveau — med Undtagelse af *Sagenopteris*-Arterne — findes ikke ved Vellengsby, der synes at svare til hele Rækken af Skånes rhætiske Dannelser.“

Hvad de øvrige Findesteder for Planteforsteninger paa Bornholm angaar, giver Forfatteren os desværre ingen Besked om den Alder, som af palæontologiske Grunde bør tilskrives dem, da deres Floraer er meget fattige.

Disse Arbejder af Hr. MÖLLER har tilført os en betydelig Udvidelse af vort Kendskab til Floraen i Bornholms kulførende Dannelser og vil altid betegne et stort Fremskridt, selv om deres Betydning først rigtig vil fremtræde i Sammenhæng med en Behandling af disse Dannelsers geologiske Forhold i Almindelighed, til hvilke Forfatteren ikke synes at have taget noget Hensyn.

Karl A. Grönwall.